

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง
“ร” และ “ล” ในภาษาไทย

นายพัลวี จริตธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิจัยการศึกษา

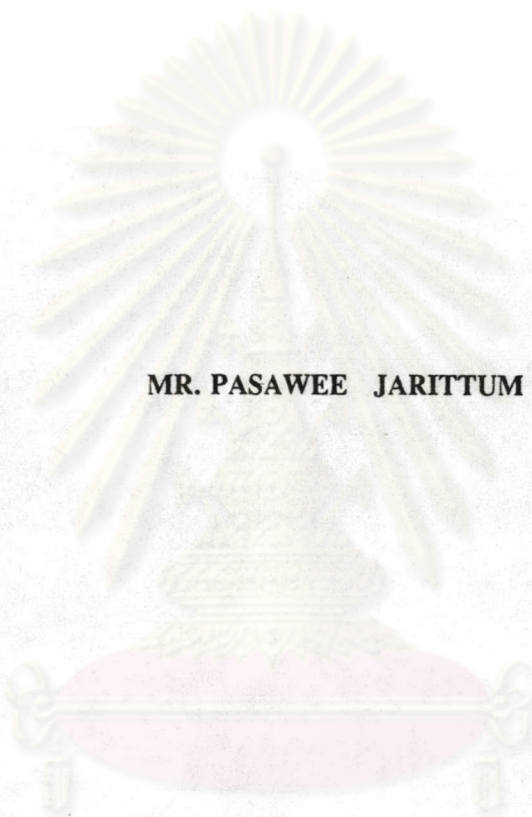
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-834-077-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR EVALUATING THE CORRECTNESS
OF THE PRONUNCIATION OF "r" AND "l" IN THAI LANGUAGE**

MR. PASAWEE JARITTUM

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research**

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-077-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง
“ร” และ “ล” ในภาษาไทย

โดย

นายพัสวี จริตธรรม

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ลักษณ์ยานาวิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

Dr. Santi Suvattan

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. Varanaporn Poonchoti

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณา ปุณชิต)

Dr. Nonglarn Virachai

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

Dr. Sudaporn Lakhyanavin

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณ์ยานาวิน)

Dr. Suwimol Wongwanich

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พัลวิ จริตธรรม : การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง "ร" และ "ล"
ในภาษาไทย (A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR EVALUATING THE CORRECTNESS
OF THE PRONUNCIATION OF "r" AND "l" IN THAI LANGUAGE) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.สุดาพร ลักษณะินาวิน, 139 หน้า.
ISBN 974-634-077-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินการออกเสียง
"ร" และ "ล" ในภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 คน ครู
12 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน เครื่องมือ
สำหรับการวิจัย ได้แก่ แถบบันทึกเสียงการออกเสียง บทความ บทสัมภาษณ์ และแบบพิจารณาเกณฑ์ เกณฑ์ที่
พัฒนาประกอบด้วย ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย เกณฑ์การปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน และ
มาตรฐาน การกำหนดมาตรฐาน ใช้ 3 วิธี คือ วิธีกำหนดตามผลการปฏิบัติของผู้สอบอื่น ๆ วิธีกำหนด
โดยการนับลดจาก 100% และวิธีการกำหนดตามทฤษฎีการตัดสินใจ การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง
เชิงเนื้อหา ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความตรงเชิงจำแนก ใช้วิธีโนนกรุป และด้านความเที่ยง
ใช้วิธีการหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน ผลการวิจัยได้เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง
"ร" และ "ล" ซึ่งมีกรุป 4 ลักษณะ แต่ละลักษณะมีการออกเสียงได้ 5 แบบ มีมาตรฐานสำหรับการ
ประเมินในการอ่านออกเสียง การสัมภาษณ์ และรวมการอ่านและการสัมภาษณ์ เท่ากับคะแนนร้อยละ 77,
47 และ 79 เกณฑ์ที่พัฒนามีความตรงเชิงเนื้อหา มีความตรงเชิงจำแนกสูงสำหรับการอ่าน และต่ำสำหรับ
การสัมภาษณ์ ความเที่ยงวัดจากผู้ประเมินทุกคนเท่ากับ .89, .92 และ .95 สำหรับการประเมินการอ่าน
การสัมภาษณ์และรวมการอ่านและการสัมภาษณ์ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C640431 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION
KEY WORD: CRITERIA / PRONUNCIATION / THAI LANGUAGE

PASAWEE JARITTUM : A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR EVALUATING THE
CORRECTNESS OF THE PRONUNCIATION OF "r" AND "l" IN THAI LANGUAGE.
THESIS ADVISOR : ASST. PROF. NONGLAK WIRATCHAI, Ph.D., COADVISOR :
ASST. PROF. SUDAPORN LUKSANEEYANAWIN, Ph.D., 139 pp.
ISBN 974-634-077-8

The purposes of this research were to develop and examine the quality of a criteria for evaluating the correctness of the pronunciation of "r" and "l" in thai language. The sample consisted of 8 grade 6th students, 12 teachers from the Office of National Primary Education, Phranakorn Sriayuthaya province, and 7 experts. The research instruments were audio tapes of pronunciation, an article, the interview schedule and a judgmental form. The developed criteria consisted of target performances, performance criteria, scoring criteria and standards. Methods used for setting standards were method of performance of others, method of counting backward from 100% and method of decision theory. Content and discriminant validities were detected by experts' judgment and known group techniques respectively. Consistency among evaluators was used to determine inter-rater reliability. The research result provided the developed criteria for evaluating the correctness of the pronunciation of "r" and "l" in 4 positions, each of which has 5 potential pronunciations. The standards of the developed criteria were 77, 47 and 79 perccnt for reading, interview, and both reading and interview. The developed criteria had content validity but the discriminant validities were high for reading, and low for interview. The reliability calculated from all raters were 0.89, 0.92 and 0.95 for evaluating reading, interview and both reading and interview respectively.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... วิจัยการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *The Wit*.....

สาขาวิชา..... การวัดและประเมินผลการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Nonlak Wiratchai*.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *Sudaporn Luksaneeayanawin*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ลักษณ์นินาวิน อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งตลอดมา อีกทั้งให้ความอนุเคราะห์เอกสารที่สำคัญเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกนก และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช ซึ่งให้คำแนะนำในระหว่างการพัฒนาโครงร่าง และขณะดำเนินการทำวิจัย ช่วยทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ครู - อาจารย์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินการออกเสียง ด้วยความตั้งใจ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณฉวีวรรณ เมฆพยับ ที่ให้ความอนุเคราะห์สำหรับการพิมพ์วิทยานิพนธ์ จนสำเร็จด้วยดี คุณสมสมัย เนคมานุรักษ์ คุณชนะ กองไทรย์ และกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ ในความช่วยเหลือและกำลังใจ รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนสนับสนุน บางส่วน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ญาติทั้งหลายและภรรยา ผู้ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาของผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พัสวี จริตธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 ความรู้ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์	9
ความหมายของเกณฑ์.....	9
ประเภทของเกณฑ์.....	13
ลักษณะของเกณฑ์.....	16
กระบวนการพัฒนาเกณฑ์.....	23
ตอนที่ 2 รายงานวรรณคดีเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน	
ความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล”.....	43
ความสำคัญของการออกเสียง “ร” และ “ล”.....	43
ลักษณะของการออกเสียง “ร” และ “ล” และปัญหาที่พบ.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการออกเสียง.....	52
วิธีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล”	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
การดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในภาษาไทย.....	82
ตอนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินความถูกต้อง ของการออกเสียง “ร” และ “ล”	91
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	111
สรุปผลการวิจัย.....	112
อภิปรายผลการวิจัย.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	115
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	116
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	รายการพฤติกรรมและผลการประเมิน..... 20
2	ตารางแสดงการดัดแปลงลมที่บริเวณซึ่งเชื่อมระหว่างช่องคอกับ ช่องจมูก และดัดแปลงลมในช่องปากของลักษณะการเปล่งเสียงต่างๆ.... 46
3	ฐานที่เกิดเสียงของพยัญชนะควบกล้ำ..... 48
4	รายการอ่านออกเสียงตามอักขรวิธี..... 53
5	รายการพูดเกี่ยวกับการออกเสียง “ร” และ “ล” 55
6	การกำหนดลักษณะเฉพาะของเกณฑ์การประเมินการออกเสียง “ร” และ “ล” 62
7	ตารางแสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 67
8	ลักษณะเฉพาะของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในลักษณะต่าง ๆ..... 83
9	การกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักความสำคัญของการออกเสียง ในลักษณะต่าง ๆ..... 84
10	มาตรฐานสำหรับเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” 86
11.	การกำหนดมาตรฐานโดยวิธีการใช้ทฤษฎีการตัดสินใจของ การอ่านบทความ..... 86
12	การกำหนดมาตรฐานโดยวิธีการใช้ทฤษฎีการตัดสินใจ ของการตอบคำถามในบทสัมภาษณ์..... 87
13	การกำหนดมาตรฐานโดยวิธีการใช้ทฤษฎีการตัดสินใจของ การอ่านบทความและการตอบคำถามในบทสัมภาษณ์..... 87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

14	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนได้จาก การประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในภาษาไทยของการอ่าน การสัมภาษณ์ การอ่านและการสัมภาษณ์ของครู-อาจารย์ภาษาไทย 12 คน.....	92
15-17	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ระหว่างกลุ่มที่ออกเสียงได้ถูกต้องกับกลุ่มที่ออกเสียงได้ไม่ถูกต้อง.....	94
18-20	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ประเมินใช้เกณฑ์ภายนอกกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น.....	96
21	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง ของฟรีดแมน.....	99
22	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ของการอ่าน.....	101
23	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ของการตอบคำถามในการสัมภาษณ์.....	102
24	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ของการอ่านและการตอบคำถามในการสัมภาษณ์.....	103
25-26	ค่าความเที่ยงในการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” โดย ครู - อาจารย์ แยกตามกลุ่มประสบการณ์.....	105
27	ผลการตัดสินใจลักษณะการออกเสียงในการอ่านบทความของนักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	107
28	ผลการตัดสินใจลักษณะการออกเสียงในการตอบบทความสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญ.....	109